

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetustel. 480-28. Piiskopi 2.

Tallinn, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüüdi 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLEBITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. F. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 41

Tallinn, 10. oktoobril 1939

V aastakäik

SISU:

	Lk.
PÕLLUMAJANDUS	
Lambakasvatuse tähtsus ja kulud	692
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Lühiuudiseid	696
LAEVANDUS	
Prahiturg	697
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	698
Juustaturg	698
Peekoniturg	699
Tapaloomade ja lihaturg	699
Toornahkadeturg	699
Kanamunaturg	700
Piimaturg	700
Teraviljaturg	701
Linaturg	701
Kartuliturg	701
Aedviljaturg	702
Kalaturg	702
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Viljasaak Soomes	704
INFORMATSIOONI OSA	
Esti Panga nädalaaruanne	704
VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Eksporthindade indeksi Lätis	705
Rahakäive Lätis 1939. a.	705
Esialgne saagiarvestus Lätis	705
Muudatusi NSVL-u väliskaubandusstruktuuris	705
Paidueksport NSVL-st 1939 I poolel	706
Soome eksportiõestuse olukord raske	706
Linaekspordikomisjon Leedus loomisel	706
Varustusministerium Rootsis loomisel	706
Soodustusi seemnekartulite sisseveol Šveitsis	706
Varustamine toitainetega Šveitsis	706

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
<i>Expenses in Sheep Breeding</i>	692
INDUSTRY AND TRADE	
<i>Sundry Information</i>	696
SHIPPING	
<i>Freight Market</i>	697
AGRICULTURAL MARKETS	
<i>Butter Market</i>	698
<i>Cheese Market</i>	698
<i>Bacon Market</i>	699
<i>Cattle and Meat Market</i>	699
<i>Rawhide Market</i>	699
<i>Egg Market</i>	700
<i>Milk Market</i>	700
<i>Grain Market</i>	701
<i>Flax Market</i>	701
<i>Potato Market</i>	701
<i>Vegetable Market</i>	702
<i>Fish Market</i>	702
FOREIGN COUNTRIES	
<i>Finnish Crop Yield in 1939</i>	704
INFORMATION PART	
<i>Esti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return</i>	704
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
<i>Indexes of Latvian Export Prices</i>	705
<i>Latvian Monetary Circulation in 1939</i>	705
<i>Preliminary Crop Estimate in Latvia</i>	705
<i>Changes in Structure of U.S.S.R. Foreign Trade</i>	705
<i>U.S.S.R. Timber Exports in First Half of 1939</i>	706
<i>Difficulties of Export Industry in Finland</i>	706
<i>Foundation of Flax Export Committee in Lithuania</i>	706
<i>Sweden Organising Department of Supplies</i>	706
<i>Facilities for Imports of Seedpotatoes to Switzerland</i>	706
<i>Supplies of Food Products in Switzerland</i>	706

PÖLLUMAJANDUS

LAMBAKASVATUSE TÄHTSUS JA KULUD.

EXPENSES IN SHEEP BREEDING.

Agr. N. Viilup.

Lambakasvatuse üldtähtsus.
Importance of Sheep Breeding.

Lammaste 1929. a. ja 1939. a. arvulise seisuvõrdlus näitab, et lambakasvatuse Eestis on viimasel aastakümnel laienenud 218 tuh. looma võrra ehk 46%, tõustes 476 tuh-lt 694 tuh. lambale. Näib, et nimetatud asjaolu on tingitud lambakasvatuse tähtsuse üldisest tunnustamisest, kuna selle kaudu on meie talundel võimalik suurendada omi rahalisi sissetulekuid. Rahaliste sissetulekute hankimine on võimalik peamiselt lambaliha, kuid ka omatarvidusest ülejääva villi ning nahkade müügist. Keskmiselt on saadud meie talundis lambaist rahalist sissetulekut, nagu raamatupidamisandmed näitavad, 0,62 kr. tulundusmaa ha kohta ehk 1,05% kogu rahalisest käitississetulekust. Ka on lambakasvatuse tähtis riigimajanduslikult seisukohalt, kuna lambaliha-eksport on ca 5 a. keskmiselt, s. o. 1934.—38. a., andnud aastas 269,6 tuh. kr. väärtuses välisvalrukut. Lambakasvatuse tähtsust tuleb hinnata meie talundis veel rahaliste kulude vähendamise seisukohalt, kuna toodetud villi rahuldab meie areneva kodukäsitöö nõude.

Kuna praegusel erakordsel ajajärgul võib meie tekstiiltööstusel kerkida esile raskusi välismaalt lambavilla importimisel, peaksime villamihust parandamise seisukohalt lambakasvatuse arendamisele ja villa kogutoodangu tõstmisele lammaste arvu suurendamise kaudu kui ka toodangu tõstmisega lambalt omistama erilist tähelepanu, et muuta tekstiiltööstused enam sõltumatuiks välisriigist. Tekkinud olukorra tõttu võib kasvada nüüd nõue kodumaisele lambavillale, kuid kuna praegune lambakasvatuse on rajatud peamiselt talundite omatarvituse rahuldamiseks, võib tekstiiltööstusel tekkida raskusi suuremate villakoguste kokkusaamisel. Muidugi võib meie lambakasvatust kiiresti laiendada, kuid seks peaks villahind olema säärane, mis kindlustaks tootjal lambakasvatusega

seoses olevate kulude kättesaamist. Kahtlemata tõuseks ka meie praeguse lambakasvatuse ulatuse juures kõrgema villahinna korral tootjate poolt müüdiv villakogus.

Villatarvitus.
Consumption of Wool.

Et saada ülevaadet villa iga-aastasest kogutarvitusest Eestis, tuleb vaadelda meie talundite lambavilla kogutoodangut, ühtlasi ka villa sisse- ning väljavedu. Peale villa veetakse sisse ning ka välja veel valmis- ning poolvalmisvillaseid tekstiiltooteid, nagu villast eiet, lõnga, riiet, sametit, vaipu ning viilkauka. Kuna aga villa töötlemisega valmis- ning poolvalmistooteks on seotud kaod ja kaalu muutused, on raske tekstiiltoodete kogust arvutada timber villakoguseks. Nimetatud põhjusel ei ole käesolevas kirjutises teostatud tekstiiltoodete koguse ümberarvutamist villakoguseks ning pildi saamiseks üldisest villa kogutarvitusest on liidetud kodumaise villa kogutoodanguga sisseveetud villi kui ka tekstiil- saadused ning lahutatud väljaveetud kogus.

Tabelist nr. 1 selgub, et 1938. a. oli villa ning villasaaduste kogutarvitus Eestis 1833,6 tn 4 aasta, s. o. 1935—38. a., keskmise 1766,4 tn vastu, kusjuures 1938. a. kaeti kogutarvitusest kodumaise villatoodangu arvel 1112,4 tn ehk 60,67% ja 4 a. keskmiselt 1044,1 tn ehk 59,11%. Seega tuli villa ning villasaaduste tarvitusest katta sisseveo ülekaalu arvel (= sissevedu — väljavedu) 1938. a. 721,2 tn 5 006 350 kr. väärtuses ja 4 a. keskmiselt 722,3 tn 5 099 071 kr. ulatuses.

Ositades sisseveetud villa ning villasaaduste koguse sortimentide järgi selgub, et kogu 1938. a. sisseveost moodustavad villased kaltsud ja villajätted 183,8 tn ehk ligi 20% 548 490 kr. väärtuses, kusjuures kg-st on makstud 2,98 kr. Seega on makstud sisseveetud villaste kaltsude ning jäbete kg-st 0,93 kr. ehk 46% enam, kui meie oma 3. sordi puhtast lambavillast rendemendiga 50%.

EESTI
RAHVUS-
RAAMATUKOGU

Villa- ja villasaaduste kaubandus ning kogutarvitus.

Trade and Total Consumption of Wool and Wool Products.

1	1938		1937		1935—38 a. (4 a. keskm.)	
	tn.	kr.	tn.	kr.	tn.	kr.
I. Sissevedu:						
1. Vill, värvimata ja värvitud	316,2	991 996	262,5	1 143 271	363,1	1 189 815
2. Villajätted	118,9	428 893	126,0	557 940	101,2	372 798
3. Vill kaltsudest ja kunstvill	43,0	84 706	28,3	76 971	38,4	81 821
4. Villased kaltsud	21,9	34 891	64,0	109 214	59,2	81 119
5. Villane eie, soetud	68,8	288 800	42,1	243 074	31,0	155 324
6. Villane lõng	326,9	2 481 499	318,2	2 725 765	354,4	2 588 076
7. Villane riie	31,3	605 085	28,8	545 874	28,3	509 468
8. Villane samet, vaibad, riie	14,1	154 324	15,1	139 438	15,4	147 873
9. Viit, igasugune	15,3	127 882	19,5	100 396	14,0	96 776
Kokku	951,4	5 198 076	904,5	5 642 043	985,0	5 223 065
II. Väljavedu:						
1. Villased kaltsud	217,3	110 809	318,0	128 078	258,0	79 992
2. Vill ja villased valmis- ja poolvalmistooted	12,9	80 817	3,8	35 720	9,7	44 002
Kokku	230,2	191 726	321,8	163 799	267,7	123 994
Sisseveo ülekaal	721,2	5 006 350	582,7	5 478 244	722,3	5 099 071
Kodumaise villa kogutoodang	1 112,4	—	1 118,5	—	1 044,1	—
Kokku villa ja villasaaduste kogutarvitus	1 833,6	—	1 701,2	—	1 766,4	—

Olgu veel tähendatud, et 4 a. keskmiselt ületas villaste kaltsude ning villajätete sissevedu koguseliselt 1938. a. sisseveo.

Villamihus. Meie lammaste üldine villatoodang ulatus 1938. a. 1112,4 tn-le ning lambalt saadi villa 1,71 kg. Teoreetilise arvutuse kohaselt võib seda villa kogutoodangut ositada sortimentideks, kusjuures tuleb arvestada, et meie lammastest on kuni 20% parandamata maalambad ja 80% segaverelised kultuurlambad, ning et igalt lambalt vastavalt tõule saadakse enam-vähem kindlas protsendilises vahekorras 1., 2. ja 3-da sordi villa, kui tootjad ise ei riku seda oskamatuset tõttu pigamisviisi ja sagedusega. Arvestades öeldut oleks võinud kuuluda seega meie üleriikliku villa kogutoodangust 1. sorti 40,0%, 2. sorti — 21,2% ja 3. sorti — 38,8%.

Mis puutub meie siseriiklikku villakaubandusse, teostub praegu villaost tootjalt otseselt K. K. „Estonia“ või tema villa vastuvõtuagentuuride kaudu. Kokkuostmisel sorditakse vill peensuse, säugu kõrguse, ühtlikkuse ning värvuse järgi, kusjuures säugu kõrgus, s. o. loomulikus olekus venitamata villa säugu pikkus, peab olema 1. sordil vähemalt 5 sm, 2. sordil vähemalt 4 sm, kuna ainult 3. sordi vill võib pikkuselt olla alla 4

sm. Villi peensusest võib olla 1. sordil kuni 30 μ (mikronit), 2. sordil 30—37 μ ja 3. sordil üle 37 μ . Peale selle peab 1. ja 2. sordi vill olema ühtlane ning värvuselt valge, kuna 3. sorti arvatakse kõik tumedavärvuselise, s. o. must, hall ja pruun vill, vaatamata villa säugu pikkusele ning peensusele. Iga kokkuostetava villa sordi hind on määratud kindlaks, kusjuures maksimine teostub rendemendi alusel, s. o. ainult puhtalt villalt, mis võib sisaldada kuni 17% niiskust. Seega alaneb kg villa hind rendemendi nõrgenedes ja vastupidi.

K. K. „Estonia“ seniseil kogemusel on kokkuostetud villa rendemendiks osutunud 1. sordil 69%, 2. sordil 68% ja 3. sordi valgevärvuselisel villal 67% ning tumedavärvuselisel 53%. Vastavalt praegusele kindlustatud villahinnale on makstud ülalpool nimetatud rendemendi juures 1. s. villa kg-st 5,20, 2. s. eest 4,60 ja 3. s. valgevärvuselisest 2,90 ning tumedavärvuselisest 2,20 kr. Nagu sellest võib järeldada, peaks iga põllumees püüdma toota kõrgema mihiusega, s. o. rohkem 1. ja 2. s. villa, kuna sellest saadakse müües paremat hinda. Esmajoones peaks seega lambakasvataja, kehtoodab villa müügiks, loobuma tumedavärvuseliste lammaste pidamisest, kuna nende villilä-

heb kõik 3. sorti. Kuid ka valgevärvuseliste lammaste kasvatamisel toodetak 1. ja 2. s. villa kogus sõltub peale tootmisviisi veel peetavate lammaste tõumadusist. Kui valgevärvuselised lambad on korralikult peetud ning vill pügatakse nõutava pikkuse juures villakus, võivad anda puhtatõulised ja segaverelised kultuurilambad kuni 50% 1. sordi ja muu osana võrdselt 2. ning 3. sordi villa, kuna aga parandamata maalammaste vill kuulub peale vähese osa 2. s. villa kõik 3. sorti. Nimetatud asjaoludest tingitult võiks saada valgevärvuseliste lammaste kasvatamisel praeguse villahinna ja ülalpool toodud rendementide juures villa kg-st (lambalt saadud villa sortimentide keskmiselt), kui see ei ole rikutud pügamisviisiga, parandamata maalammaste pidamisel ainult 3,00 kr., segavereliste kultuurilammaste pidamisel 4,47 kr., s. o. 1,47 kr. ehk 49% enam. Toodust nähtub et villa mihuse parandamiseks peab osutama eriti tähelepanu lammaste tõukisimusele.

K. K. „Estonia“ andmeil langes 1938. a. kokkuostetud villast 1. sorti 25,5%, 2. sorti 22,6% ja 3. sorti 51,9%. Kuna müügiüks tuuakse tavaliselt paremat kaupa, siis võib arvata, et üleriiklikult on praegu toodetava 3. sordi villa kogus veelgi suurem. Arvestades kokkuostetud villa sortimentide koguseid, rendementi ning praegusi kindlustatud villahindu ühes riikliku juurdemaksuga, osutub seega kg villa tegelikuks kaalutud keskmiseks kokkuostuhinnaks 3,87 kr., kusjuures puhtumedavärvuselisest villast on saadud vähem, s. o. 2,20 kr. Kuna nimetatud hind ei ulatu aga villa tootmiskulude tasemele, ei ole tootjaskond senini tundnud erilist huvi lambakasvatuse arendamise, korraliku lammaste pidamise, villamihuse tõstmise ega ka villamüügi vastu ning seetõttu osutub ka meie 3. sordi villa kogus 15—20% suuremaks, kui see tohiks olla praeguste lammaste mihuse juures teoreetilise arvestuse kohaselt. Villamihuse nõrgendamise põhjuseks on ka liiga sagedane pügamine ning asjaolu, et pügamist ei teostata villakus.

Villa tootmiskulu.
Production Costs of Wool.

Lambakasvatuse tasuvusest ülevaate saamiseks on tarvilik villa realiseerimishinna ning tootmiskulude võrdlus.

Lambakasvatuse kulused ning villa tootmiskulu meie talundis on senini selgitanud Põllutöökoha P. Raamatupidamistalitus kahekordsete raamatupidamistalundite andmeil. 1937/38. p.-a., s. o. vaatlusaastal, kasustati selleks 33 talundi andmeid, kus kogusummas peeti 215 lammast ning võrdluseks kõrvutati need andmed 3 viimase raamatupidamisaja s. o. 1935—38. p.-a. keskmistega.

Villa tootmiskulu lamba kohta.

Production Costs of Wool per Sheep.

2	1937/38			1935—38 (3. a. keskm.)		
	st	st	Kr.	st	st	Kr.
I. Pidamiskulud:						
Inimtöö	—	—	4,75	—	—	4,52
Üldkulud ja maksud	—	—	1,21	—	—	1,38
Hobusetöö	—	—	0,09	—	—	0,14
Ehitiste ja riistade üür	—	—	1,38	—	—	1,51
Kapitali %-nõudlus	—	—	0,72	—	—	0,89
Aluspõhk ja turvas	—	—	0,62	—	—	0,55
Mitmesugust	—	—	0,20	—	—	0,14
Kokku	—	—	8,97	—	—	8,91
II. Söödakulud:						
Kodune jõusöött	12	15,1	1,81	16	11,6	1,85
Kartul ja juurvili	12	11,1	1,38	12	8,8	1,05
Põldhein	30	6,2	1,87	27	6,1	1,66
Niithein	70	6,1	4,27	68	6,0	4,06
Suviviljapõhk	7	4,1	0,29	9	4,2	0,38
Karjamaa	175	2,0	3,46	174	2,0	3,43
Mitmesugust	3	5,7	0,17	1	6,0	0,06
Kokku	309	4,3	13,20	307	4,1	12,48
Kokku tootm.-kulud(I+II)	—	—	22,17	—	—	21,39
Sellest maha: laudaväetis	—	—	3,44	—	—	3,16
Jääb villa ja eluskaalu juurdekasvu tootmiskulu	—	—	18,73	—	—	18,23
Eluskaalu juurdekasv ja selle müügiväär. kg/kr.	25,6	35,3	9,04	25,9	33,5	8,68
Villatoodang ja selle tootmiskulu kg/kr.	2,07	—	9,69	2,16	—	9,55
1 kg villa tootmiskulu	—	—	4,68	—	—	4,42

Raamatupidamistalundite keskmiseid maksumisi vaatlusaastal villa, liha ning laudaväetise tootmine lamba kohta 22,17 kr., kusjuures kuludest moodustasid pidamiskulud 8,97 kr. ehk 40,46% ning söödakulud 13,20 kr. ehk 59,54%. Võrreldes 3 aasta keskmisega, tõusis tootmiskulu vaatlusaastal ainult 0,78 kr. ehk 3,65% lamba kohta ning seda peamiselt söödakulude tõustes.

1937/38. p.-a. pidamiskulude sisulisel vaatlusel selgub, et kuludest moodustab töö-

kulu 6,05 kr. ehk 67,45%, ehitiste ning masinriisade tüür 1,38 kr. ehk 15,38%, kapitali %-nõudlus 0,72 kr. ehk 8,03% ja aluspõhk ning muud kulud 0,82 kr. ehk 9,14%.

1937/38 p.-a. tuli vaatlustalundite keskmiselt lamba kohta sööti 309 sü., millest olid jõu- ning toorsööta mõlemad võrdselt kokku 24 sü. ehk 7,76%, koresööta 107 sü. ehk 34,63% ja karjamaa- ning muud sööta 178 sü. ehk 57,61%. Nagu sellest nähtub, moodustab eriti suure protsendi kogusöödast karjamaasööt, mis on tingitud rohkest lamaste suvisest pidamisest, kuna läbi aasta peeti ainult vanu sugulambaid. Üldiselt kõikus sü-hind vastavalt söödale 2,0—15,1 s. kusjuures karjamaasööt arvestati minimaalhinnaga, s. o. 2 s. Karjamaasööda hindamine säärase madala hinnaga toimus põhjendusel, et lambaid karjatatakse tavaliselt viletsamail karjamail, samuti teiste loomade poolt paljaksöödud rohumaail, mida lambad võivad siiski veel hea eduga kasustada. Keskmiselt maksus sü. 4,3 s. Võrdluseks võiks veel tähendada, et pidamis- kui ka söödakulude osas ei ole erilisi kõikumisi 1937/38. p.-a. ja 3. a. keskmisis arvudes.

Lahutades 1937/38 p.-a. lambakasvatuskuludest (tootmiskuludest) laudaväetise väärtuse 3,44 kr., jääb lamba kohta villa ning eluskaalu tootmiskulu 18,73 kr., millega saavutati 25,6 kg raskume eluskaalu juurdekasv ning toodeti 2,07 kg villa. Kui kogu eluskaalu juurdekasv hinnata realiseerimishinna alusel, mida saadi 35,3 s. eluskaalu kg-st, ja viimane arvata maha villa- ja eluskaalu juurdekasvu tootmiskulust, jääb üle kogu villa tootmiskulu 9,69 kr. Vastavalt kogu villa tootmiskulule ning villatoodangule lambalt maksus kg villa tootmine vaatlusaastal 4,68 kr. 3 a. keskm. 4,42 kr. vastu lambalt saadud kõigi villasortimentide keskmiselt. Seega on vaatlusaastal kg villa tootmine 0,26 kr. kallinenud.

Kuivõrd villatoodangu suurus lambalt sõltub lambakasvatuse intensiivsusest, näitavad raamatupidamistalundite ja üleriikliku villatoodangu võrdlusandmed. Nii saadakse raamatupidamistalundeis lambalt 2,07 kg villa, üleriiklikult aga ainult 1,71 kg, s. o. 0,86 kg ehk 17,4% vähem. Kahtlemata ei peaks olema raske tõsta üleriiklikult villatoodangut

lambalt raamatupidamistalundeis saavutatud toodangu tasemele, kuna ka vaatlustalundeis ei ole lambakasvatus kuigi intensiivne. Villatoodangu tõstmisega lambalt 0,36 kg suureneks meie villa kogutoodang juba praeguse lambakasvatuse ulatuse juures 233,9 tn, või toodangu tõusu arvel võiks katta meie praegusest villa- ning villasaaduste sisseveo ülekaalust kuni 32,41%.

Villa tootmiskulu üleriikliku toodangu taseme seisukohalt võib seetõttu, et siin villatoodang lamba kohta on madalam, pidada pisut kõrgemaks kui raamatupidamistalundeis. See on ka mõistetav, sest põhilikud, kuhu kuuluvad pidamis- ja elatissöödakulud, ei vähene kuigi suurelt toodangu vähenedes, vaid koormavad seepärast enam saagitühikut, muutes kg-villa omahinna kallimaks.

Lambakasvatuse tasuvuse selgituseks võib tähendada, et tegelikult said põllumehed 1938. a. villa kg-st kõigi müüdüd villasortimentide keskmiselt 3,87 kr., kuid omal maksus villa-kg 4,68 kr. Seega saadi villa-kg-st 0,81 kr. ehk 17,31% vähem, kui maksus selle tootmine. Kuna aga samal ajal tumedavärvuseliste viljade keskmiseks müügihinnaks kg kohta osutus ainult 2,20 kr., oli nende realiseerimisel müügi kaudu kahju suurem, ulatudes 2,48 kr. ehk 53%-le.

Müüduki ei ole säärane lai vahetekord villa müügihinna ja villa tootmiskulu vahel loomulik, ning see pidurdab suuresti lambakasvatuse laiendamist, kuid veel enam kodumaise lambavilla kogumist ostu teel, mis eriti praegusel ajal võib asetada tekstiiltööstused raskesse olukorda.

Lambakasvatuse tasuvuse tõstmiseks lambaile tuleb osutada tähelepanu töu seisukohalt, sest valgevärvuseliste puhttõuliste ja segavärvuseliste kultuurilammaste korralikul ning teadlikul pidamisel praeguste villahindade juures võib kahju lamba kohta ulatuda ainult kuni 0,43 kr-le, kuna aga parandamata maalammaste kasvatamisel see tõuseb 3,48 kr-le. Ka peaksid lambakasvatatajad püüdnud müüa ainult 1. ja 2. sordi villa, kuna sellest saadakse paremat hinda, ning ise kasustama koduses majapidamises odava 3. sordi villa. Seega ei saavutata küll mitte parema lambakasv. tasuvust, kuid on võimalik hankida villamüügist suuremat rahalist tulu.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

LUHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt:

■ Tallinna Siiditööstusele, Tallinnas, Volta 3 asuva tekstiiltööstuse ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 48 töölit. Jõuandjaks 20 el.-mootorit 15 HJ. Valmistatakse villast, puuvillast ja mitmesugust kunstsiidist tekstiilkaupa.

■ A/s-le „Kave“, Tallinnas, Soo 27 asuva ning sisseseatava šokolaadi-, kompveki- ja biskviiditööstuses tehase korstna ehitamiseks ja korraldamiseks.

■ H. Kopf & Ko-le, Paldiskis, Mere 2 asutatud ja sisseseatud „Keraamia“-nimelises savitööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 12 töölit. Jõuandjaks naftamootor 14 HJ. Valmistatakse glasuuritid ahjupotte ning seinaplaate.

■ E. Martin & Ko-le Tallinnas, Tartu m. 13 asuva ning ümberkorraldatava „Estosarv“-nimelise kunstsarvetöötlamise tööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 10 töölit. Jõuandjaks 3 el.-mootorit 3,5 HJ. Valmistatakse kunstsarvest nõõpe, pandlaid, kirjutuslauagarnituure ja muid esemeid.

■ E. ja A. Oinasele, Tartus, Võru 1 asuva „Tehnik“-nimelise metallitööstuse üleviimiseks Tartu, Ropka, kr. nr. 13, ning seal ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 60 töölit. Jõuandjaks 2 el.-mootorit 10 HJ. Valmistatakse vesivarustus-, kanalisatsiooni-, keskütte- ja ventilatsiooniseadeid ning nende osi.

■ Ins. A. Kink'i pärandustombule, Tallinnas, Pärnu m. 17 asuva „Pluto“-nimelise lakivabriku korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 9 töölit. Jõuandjaks 2 el.-mootorit 2,67 HJ. Valmistatakse piirituslakkid ja -poliituri, nitrotsellulooslakki ja -värvi, õlivärve ja -emaile.

■ H. & E. Prüüs ja A. Kirsipuule, Tartus, Tiigi 78-c asuvas ning ümberkorraldatud „Tartu Portselan“-nimelises portselanitööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 4 töölit. Jõuandjaks el.-mootor 1,5 HJ. Val-

mistatakse portselanist elektriinstallatsiooni tarbeosi ning teisi portselanist esemeid.

■ D. Pasternak'ile, Tartus, Kalevi 53-lt Tartu, Kalevi 44—48 üleviidud ning seal sisseseatud „Ent“-nimelises nõõbitööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 16 töölit. Jõuandjaks el.-mootor 4 HJ. Valmistatakse mitmesuguseid nõõpe loomaluust.

■ A. Pärnojale, Pärnus, Liiva 1-a asuva ning ümberkorraldatud savitööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 10 töölit. Jõuandjaks 4 el.-mootorit 12 HJ. Valmistatakse glasuuritid ja glasuurimata valgeid ja värvilisi ahjupotte.

■ A/s-le „Oskar Kilgas“, Tallinnas, Soo 27, asuvas tekstiiltööstuses põlevkivikuuri ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks.

■ Narva Linaketramise Manufaktuuri Ühisusele, Narvas asuvas ning ümberkorraldatud linaketramis- ja kudumisvabrikus tööstushoones nr. 85 töötamiseks. Ettevõttes töötab 427 töölit. Valmistatakse linast niiti, lõnga ja riidet.

■ Narva Kalevi Manufaktuuri O/ü-le, Narvas asuvas ning ümberkorraldatud kalvitööstuse uues lõngalaos töötamiseks.

■ E. Uudel'ile, Tartus, Fortuuna 1 asuva muusikariista- ja detööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 15 töölit. Jõuandjaks 3 el.-mootorit koguvõimsusega 5,8 HJ. Valmistatakse keelpille ja teisi muusikariistu.

■ Tallinna Linnavalitsuse Ehitusosakonnale ehitada ja seada sisse Tallinna Tule-õue uue hoone õuel, Tallinnas, Rana 28, bensiini-automatjaam süsteem Ljungman, õigusega hoida maa-aluses reservuaaris kuni 4000 l. bensiini.

■ Viru-Maidla Kartuliühingule Maidla asunduses Virumaal asuva „Viru-Maidla“ piiritööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 9 töölit. Jõuandjaks aurumasin 25 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

■ Voore Kartuliühisusele, Viru-Jakobis, Virumaal asuva „Voore“ piiritööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes

töötab 4 töelist. Jõuandjaks aurumasin 12 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

■ Tarvastu kartuliühisusele, Tarvastu asunduses, Viljandimaal, asuva „Tarvastu“ piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töelist. Jõuandjaks aurumasin 12 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

■ S. Stackelberg'ile, Karste asunduses,

Kooraste vallas, Võrumaal asuva „Karste piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töelist. Jõuandjaks aurumasin 25 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

■ Risti Majandusühisusele, Risti alevikus Läänemaal, ehituskundil nr. A-51 ehitada ja seada sisse bensiini hoiukelder kuni 5000 l. bensiini hoidmiseks ja petrooleumi hoiukelder kuni 5000 l. petrooleumi hoidmiseks.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade veoturg viimasel nädalal möödus sõjaeagse ebastabiilsuse tähe all. Vedude saamine on raskendatud, laevad kaotavad rohkesti aega prahtimisel, laadimisel ja lossimisel, riisikomäär on endiselt kõrge, millele on veel seltsinud viimasel nädalal õige laialdane laevade kaaperdamine, samuti kontrollsadamaisse viimine, milline toiming on seoses laevadele suurte lisakulude ja ajakaotusega. Eriti intensiivseks muutusid laevade kinnipidamine ja kontrollsadamaisse viimine sõitudel Balti mere ja väljaspool olevate sadamate vahel, vaatamata, et laevad olid sõidul erapooletuisse sadamaisse Euroopa või P.-Ameerikasse. Ka eesti laevust peeti kinni kaks, milliseist üks oli teel eesti paberimassiga P.-Am. Ühendriigis ja teine metsamaterjaliga Antwerpeni. Kuna kindlustuseltsid ei tasu kulusid ega ajakaotust, mida säärased kinnipidamised sõdivate riikide poolt järeldavad, tulevad need kahjud kanda otsest laevadel. Peale kinnipidamiste viimasel nädalal oli ka rohkesti erapooletute riikide laevade põhjalaskmisi eriti Taani läheduses, kuna aga kaugemal — Põhjamerele ja Inglise randade läheduses — laevade uputamisi oli vaid üksikuid. Sõjakonterbandi nimestikku võeti Saksa teadaande kohaselt ka kõik metsamaterjalid ja paberimass, mis tunduvalt vähendab laevade veoturgu, eriti väiksemaile, kuni 3000 br. tn laevadele Balti basseini. Palju raskusi eesti laevade liikumisele tegid kõrduvad laevameeste nõudmised erakordseiks tasudeks, arvestamata organisatsioonide poolt lepitud lisanorme, sa-

muti ka tõrkumised sõjaohurajooni sõitudeks, kui neid nõudmisi ei rahuldatud. Nende asjaolude tagajärjel on laevade liikumine muutunud ebareeglipäraseks, väga aeglaseks ning prahtide saamine raskeks, nii et võib näha ette paljude laevade seismajäämist kuni olukordade selginemiseni.

Veohinnad vedudel, kus laevad võivad veel vabamalt liikuda, on enam-vähem stabiliseerunud teatud kõrgusel, kuid ei saa olla juttu püsivamast turust, kuna iga päevaga muutuvad kulud, nagu punkrisüte hind, materjalid, sadamakulud, kinnitused jne. Veohindade iseloomustuseks võime tuua Norra valitsuse poolt kehtimapanud maksimum-hinnad Norra valitsuse ülesandel Norra veetavaile kaupadele (Nkr.).

	A	B	C
Raske vill, per 1016 kg	33.—	38.—	53.—
Kerge vill (oder) per 1016 kg	36.—	41.—	56.—
Jahu	41.—	46.—	61.—
Jõutoit, raske	42.—	47.—	62.—
„ kerge	46.—	51.—	66.—
Suhkur, täislaadung Kuubast	—	—	48.—

A = Kanada ja USA sadamad kuni C. Hatteras, USA Gulf-sadamad, C = L.-Ameerika sadamad. Need normid ei tähenda praegusi tegelikke turuhindu, kuna Norra seaduse järgi võidakse laevadele maksta juurde riigikassast eeltoodud maksimum- ja turuhinna vahel.

Vabal turul makstud hindadest võib tuua järgmisi:

Metsamaterjal Balti merest Hollandi/Belgiasse 100—110 kr./std., L.-Soomest L.-Aafrikasse 140—150 kr. Metsamaterjal Kanadast L.-Inglise 120/—130/— std.

Söed Hollandist või Inglisest Taani 25—28 kr./tn., sise-Balti merre umb. kr. 5.—rohkem, Inglisest Vahemerre 20/—27/— tn.

Faberimass Balti merest P.-Am. Ühendriigi sadamaisse (excl. Gulf. dol. 8.—10./tn.

Vili L.-Ameerikast Hollandi/Belgia/Skandinaavia kuni 60 kr./tn, P.-Ameerikast 40.—50.— kr./tn.

Vanaraud P.-Ameerikast Jaapani dol. 12.—12.50/tn., Euroopa sadamaisse 9.—10.— dol./tn.

Suhkur Kuubast Skandinaaviasse 15.—17.— dol./tn.

Ajalepingule on viimasel ajal nõudmisi Ameerika randade vaheliseks sõitudeks, kusjuures paremaid laevadest on makstud dol. 3.—3.25/per tn., vanemaist laevadest aga dol. 2.—2.75 per tn.

Laevade müügiturgu praegusis oludes tegelikult ei ole veel kujunenud. Kuid hinnad võrreldes aug. on tõusnud, otsustades mõnede viimase aja pakumiste järgi, mitmekordseiks. 6000—8000 dw. tn laevadest umb. 20—25 a. on pakutud 7—8 £/tn.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade tase välisturgudel püsib. Vastavalt välisturuhindade stabiilsusele noteeriti meie eksportvõihinnaks endiselt 189 s. kg franko saatejaam ja seda või eest, mis tuli sisse 2.—8. okt. Tendents püsiv.

Inglises on võihinna nominaaltase sept. kestel näidanud tunduvalt tõusu. Nii on taani võihind Manchesteris sept. algusest kuni selle lõpuni tõusnud 127 š-lt 148 š-le cwt, s. o. 21 š ehk 16% cwt kohta. Soome ja rootsi võihind on tõusnud samal ajal 117 š-lt 129 š-le cwt. Kuna seejuures aga turustamiskulud on tunduvalt kasvanud ning inglise rahavääring nõrgenenud, ei ole tegelikult saadav

võihind Inglisest tõenäoliselt sept. palju muutunud. Nimetatud asjaolu nähtub ka kujukalt selles, et Taanis eksportvõi hinnanoteering on püsinud kauemat aega ühtlasel tasemel, s. o. 240 Tkr. 100 kg. Samuti on Rootsis eksportvõihind püsinud stabiilne.

Siseturul maksus m. n. või s. kg:

Tallinnas	lauavõi 205—210, käägivõi 190—200
Tartus	" 205 " 190—200
Viljandis	" 210 " 180—185
Velgas	" 200—205 " 175—200
Pärnus	" 205—210 " 185—200
Rakveres	" 200—210 " 180—185
Narvas	" 205—210 " 175—190

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturuseisund on kindel ja hinnad püsivad.

Tallinnas noteeriti juustuhindade noteerimiskomisjoni koosolekul esmaspäeval, 9. X endised hinnad.

Eksportjuust, mis on vanem kui 120 päeva, maksub:

Šveitsi juust hinnati:

	Juusturatta raskus	
	80 kg ja üle	alla 80 kg
12 A palli	120 s. kg	110 s. kg
12 B "	117 " "	107 " "
11 A "	118 " "	108 " "
11 B "	115 " "	105 " "
10 ABC palli	106 " "	106 " "

Siseturu-juustuhinnaks noteeriti Šveitsi juust 110—125 s. kg, hollandi juust 95—105 s.

kg, baksteini juust 95—105 s. kg ja tilsiti juust 109—115 s. kg.

Konservjuust noteeriti rasvasisalduse järgi: juust, mille kuivaines on 35% rasva, 100—110 s. kg, 45% — 130—160 s. kg ja 50% — 170 s. kg.

Ühes riikliku juurdemaksuga saavad juustutööstused eksporditava šveitsi juustu cest praeguse võihinna taseme juures järgmist hinda:

	Juusturatta raskus	
	80 kg ja üle	alla 80 kg
12 A palli	160 s. kg	150 s. kg
12 B "	147 " "	137 " "
11 A "	148 " "	138 " "
11 B "	136 " "	125 " "

Turutendents kindel.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Välisurgudel ei ole senini ilmnunud suuremaid muutusi peekonihindade suhtes. Lihaekspordi ühistapamajad jätkavad endiselt sigade kokkuostu piiramata arvul, kuna ekspordit jätkub täie hooga.

K. n. maksavad Lihaekspordi ühistapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaal	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	98	98	87	Sise-
55,5—59 "	98	89	88	turu-
72,5—75 "	98	89	88	hinnad
75,5—80 "	89	85	82	

Elussigade hindadeks noteeriti:

90—120 kg rasked	67 s.	eluskaalu-kg
121—160 " " "	74 " "	" "
161 ja üle kg rasked	67 " "	" "

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiste pakkumine kujunes m. n. ootamatult rohkeks. Turustati eelmise nädalaga võrreldes 200 tapaveist rohkem. Pakkumise järsk tõus oli tingitud laatadelt ülesostjate poolt kokkutoodud kauba arvel. Nõudmine oli rammusamaile lehmadele rahuldav, kuna viimaseid turustatakse rohkem ekspordikaubana ja nende pakkumine siseturu jaoks on väiksem. Lahjemaile loomadele pakkumise suurenemisega nõrgenes nõudmine. Hinnad e. n-ga võrreldes nõrgenesid, arvatud välja rammusad ja nuumatud lehmad, kellede hind jäi endiseks, 1—3 s. liha kg-lt. Nii maksus nädala keskmiselt veiselihad:

Suured pullid: rammusad 42—45 s. ja keskmised 40—42 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 26—28 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 40—42 s., keskmised 38—40 s. ja lahjad 36—38 s. kg; eluskaalu järgi 22—24—26 s. kg.

Lehmad ja härjad: nuumatud 50—55 s., rammusad 40—48 s., keskmised 29—35 s., lahjad 24—28 s. ja praak (rebaseile) 20—23 s. kg; eluskaalu järgi alates lahjadest 16—23—29—34 s. kg.

Mullikad: nuumatud 50—55 s., rammusad 40—42 s., keskmised 38—40 s. ja lahjad 30—37 s. kg; eluskaalu järgi 17—24—27—34 s. kg.

TOORNAHKADETURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkadeturu seisundis püsib praegu selgusetu olukord. 6. okt. s. a. noteeriti Börsikomitee juures toornahkade hinnad franko vastuvõtupunkt 9. X -- 15. X s. a. järgmiselt:

Veisenahad, värsked I sort 73 s., II sort 65 s. ja III sort praaknahad 50 s. kg, soolatud nahad I sort 85 s., II sort 77 s. ja III sort praaknahad 60 s. kg.

Vasikanahad, knuvad, I sort kerged

Vasikate pakkumine oli alla keskmist, nõudmine hea; hinnad paranesid m. n. 5 s. võrra liha kg-lt. Tendents kindel. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 70—80 s., rammusad 53—60 s., keskmised 50—53 s. ja lahjad 45—50 s. kg; eluskaalu järgi 30—32—42—55 s. kg.

Lammaste pakkumine keskmine, nõudmine keskmine; hinnad näitasid liha-kg-lt 3 s. tõusu. Tapetud rammusad lambad maksusid 48—53 s., keskmised 41—47 s. ja lahjad 37—41 s. kg.

Eksportliambaliha Tallinna tapamajades headuse järgi 95—100 s. kg; eluskaalu järgi franko saatejaam 39—42 s. kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nõudmine hea, eriti on paranenud nõudmine rasvasegale, mille mõjul ka viimaste hind paranes 2 s. liha kg-lt, samal ajal aga noorte ja peekonsigade hind nõrgenes rasvasega ühele tasemele. Nii maksusid:

Noored ja peekonkaalulised 92—95 s., rasvasead 90—95 s., lihasead 86—90 s. ja suured vanad emised 79—84 s. kg; eluskaalu alusel lihasead 65 s., noored ja rasvasead 69 s. kg.

värskest kuni 3,5 kg kr. 4.00 tk., II sort värskest raskemad kuni 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.20 ja III sort praaknahad kr. 2.00 tk.

Lambanahad, I sort OJ kr. 3.85 tk., II sort J kr. 3.50 tk., III sort L kr. 2.75 tk., IV sort K kr. 2.25 tk. ja V sort praaknahad kr. 0.80 tk.

Hobusenahad, I sort soolatud 17 kg ja üle ning värskest 20 kg. ja üle kr. 10 —

tk., II sort soolatud alla 17 kg ja värskelt alla 20 kg rasked kr. 6.50 tk. ja III sort praaknahad kr. 3.50 tk.

Tendents kõigi nahaliikide juures selgusetu.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade kujunemine m. n. toimus välisurgudel üldiselt e. n. tasemel. Seetõttu noteeriti ka meie eksportmunade hinnaks endine hind, s. o. 106 s kg. Samuti jäi püsima siseturumunade hind, s. o. 85 s. kg franko kogumispunkt. Ka noteeriti esimest korda väikeste kanamunade hind, kuna sügiskuil nende pakkumine on suurenenud. Nii noteeriti 20—45 g raskuste kanamunade hinnaks 60 s. kg franko kogumispunkt. Tendents kindel.

Inglises on määratud kindlaks kanamunade hinna ülemmäär hulgi- kui ka jaemüügil. Nii ei või Inglise oma maa kanamunadest nõuda hulgemüügil (15 lb. 120 tk.) üle 22 š. ning jaemüügil 2 š 6 d. tosin. Kanamunade hind alla 12 lb. 120 tk. ei tohi tõusta üle 17 š. ja jaemüügil üle 2 š. Importamunade hind on aga määratud tunduvalt madalamale tasemele.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon Börsi-komitee juures noteeris 9. okt. s. a. Tallinna kohta lahtisele piimale järgmised hinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 13 s. l ja müügil piimatööstustele 12 senti liiter, II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11 s. liiter ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Piima järele on nõudmine keskmine kuni hea.

Vahepeal oli piimapakkumine Tallinnas suurem ja seetõttu osa talupidajaid oli sunnitud oma II valiku piima kauplustele andma 10 sendiga liiter. Nüüd on aga olukord veidi paranenud, milleks teatud määral kaasa aitab ka asjaolu, et kohvi ja tee asemel perekondades tarvitatakse rohkem piima. Alates 5. oktoobrist tõsteti Nõmmel II valiku piima hind 10 sendilt 11 sendini.

Alates 4. oktoobrist s. a. alustati eelmiste aastate eeskujul piima saatmist Nõukogude Venesse. Esialgu päevaste saadetiste suurus on 16 000 kg päevas. Lähemal ajal aga saadetised suurenevad üle 20 000 kilo. Piima võetakse praegu laiarööpmeliste jaamade ümbruses Kärknast — Narvani. Venemaale

Pikema vaheaja järele ning hooaja saabudes hakatakse noteerima ka karusloomanahkade hindu. 6. okt. noteeriti hooaja algusel ainult metsjänesse karusnahahind 40 s. tk. Tendents selgusetu.

le. Nii on tähtsamate eksportmaade kanamunahindade ülemmääraks määratud (15 lb.) 14 š 9 d. 120 tk., ning tosin hinnaks 1 š. 9 d., ning 12 lb. raskuste kanamunade hinnaks vastavalt 12 š. 6 d. ja 1 š. 6 d. Alla 12 lb. kanamunade hind on hulgemüügil (120 tk.) 10 š. 6 d. ning jaemüügil 1 š. 3 d.

Lätis on kanamunade hinnaks määratud 1.60 latti kg. 1. sept. kuni 31. okt. k. a., kuna 1. juulist kuni 31. aug. oli kanamunade hind 1.80 lat. kg.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinnas	11—13	Valgas	10—18
Tartus	12—13	Rakveres	13—15
Viljandis	11—12	Narvas	11—12
Pärnus	11—12		

Tallinnas müüdi Munaekspordi kaupluses kanamune vastavalt valikule 102—125 s. kg.

saadetavale piimale on kõrged kvaliteedinõudmised, mis on ligilähedased meie I valiku rööskpiima nõuetele. Piimaühingutele makstakse vastuvõetud piima eest vastavalt selle rasvasisaldavusele 10—11,5 senti kilo vastuvõtu raudteejaamades. Edaspidi on kavatsus ka koort saatma hakata, praegu veel ei lähe.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes m. n. senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—19	—	15—16	12—13
Tartus	17—18	14	—	12
Narvas	15	—	—	11
Viljandis	16	—	—	11—12
Rakveres	15	—	—	11
Valgas	15	—	—	10—11
Pärnus	13	14	—	12

Nagu toodud andmeist näha, tõusis m. n. väikemüügil piima hind: Tartus, Narvas ja Viljandis. Narvas on see juba mitmes hinnatõus tänava sügisel. Kui praegu väikemüügil müüakse II valiku piima seal 11 s. liiter, siis augustikuus oli vastav hind 8 senti liiter.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljatoodang maailmas Rooma rahvusvahelise põllumajandusinstituudi andmeid kujuneb k. a. killaldaseks, vaatamata sellele, et ta jääb pisut väiksemaks m. a. rekordsaagist. Euroopa nisutoodangut hinnati 449 milj. kv-le e. a. 499 milj. kv e. a. vastu (NSVL-u toodangut arvestamata), P.-Ameerika toodang 308 milj. kv. e. a. 353 milj. kv vastu, Aasia 180 milj. kv e. a. 185 milj. kv vastu (ilma Hiina, Iraani ja Irakita), Aafrika 41 milj. kv e. a. 33 milj. kv vastu. Kokku nisutoodang kujunes seega 978 milj. kv-le e. a. 1070 milj. kv vastu, s. o. 8,6% vähem.

Hinnad suuremail teraviljaturgudel maailmas näitasid m. n. langustendentsi.

Nisuhinnaks noteeriti nädala kesk-

miselt Chicagos 81,80 c. buš., e. n. 84,40 c. vastu, s. o. 3,1% langust, Winnipegis 69,25 c. e. n. 70,85 c. vastu, s. o. 2,3% langust.

Rukki hinnaks noteeriti Chicagos m. n. keskmiselt 53,21 c buš e. n. 54,54 c. vastu, s. o. 2,4% langust, Winnipegis 59,16 c. per buš. e. n. 59,14 c. vastu, jäädes seega e. n. tasemele.

Sisemaalinnade turgudel oli teravilja- ja teraviljajasaaduste müük elav. M. n. 76pul maksusid teravili ja jahud jaemüügil s. kg:

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer	Rukkijahu	Nisujahu
Tallinn . . .	18	22	18	13	20	30
Narva . . .	20	22	16	14	20	30
Tartu . . .	15	19	15	11	17	26
Viljandi . . .	15	18	15	10	18	25
Valga . . .	16	20	16	10	18	26
Rakvere . . .	15	19	15	9	18	27

LINATURG. — FLAX MARKET.

Seisund linaturgudel sõltub praegu täiel määral transpordiolude kujunemisest. Pealeselle mõjustavad linakaubanduskäiku tähtsamais linakaubandusmaais sissesetatud litsentsikord ja riiklik linakaubandus- ja ümber töötlemiskontroll.

Inglises on pandud linakaubanduse ja -töötlemise alal kehtima järgmised korraldused:

a) eratellimusiist linasele lõngale ja riidele on lubatud täita ainult neid, millised on antud enne 2. sept., b) kõik lahtised ja kindla tähtajata tellimused linasele lõngale lubati täita 20. IX s. a. või lõpetada, c) linase lõnga väljavedu ilma valitsuse eriloata on keelatud.

Senini, kui ei olnud kindlat kokkulepet linavarte müügiiks Prantsusest Belgiasse, oli Belgia linaturg väga tagasihoidlik. Nüüd, mil on selles asjas saavutatud kokkulepe, muutus turg elavaks, kuid hinnad omasid tõusutendentsi. Lina väljavedu Belgiast Prantsusse on viidud litsentside alusele, kusjuures iga 1200 kg linavarte kohta, mis tuuakse Prantsusest, on lubatud 100 kg linakiudu vedada välja Belgiast Prantsusse. Lina väljavedu Belgia tõi ka erilubade alusel.

1. okt. algas Lätis uus linakaubandushooaeg, mil linamonopol algas lina kokkuostu

uuest saagist. Sel puhul on kuulda, et linaleotusel raskuste vähendamiseks on Läti riigimetsades, kus on niiskust enam, kaevatud tiigid, millised renditi talupidajatele linaleotamiseks. Kuid paljud ei saanud ka neid kasutada ja eriti idapoolseis maakonnas, kus metsi on vähe, on linaharimine pidurdunud just leotusolude raskuse tõttu.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Tallinna Börsil 6. X 39 noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt s.:

	Võru- ja Patserraal	Mujal	Eestis
R	180		128
HD	121		119
D	112		110
OD	103		101
LOD	94		92
H	85		83
Takk I sort			88
" II "			73
" III "			63
Ehitustakk			15—20

Tendents ootav.

Turule tuleb senini alles väikese proove.

Linaseemet on tulnud enam turule ja linaseemne eest on makstud kuni 20 s. kg. Linaseemne on tänava ilus ja umbrohupuhas.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

M. n. ilmastikus ei olnud erilisi muudatusi. Juba paar nädalat kestavad viiud ja vihmased ilmad, mis teevad takistusi kar-

tulite koristamiseks. M. n. paaril ööl temperatuur langes 5—6° alla nulli, mille tagajärjel osa kartuleid maapinna lähedal on

külmast rikutud. Suurem osa kartuleid on juba võetud üles, kus aga tööjõupuudus end annab tunda, seal kestab veel kartulite ülesvõtmine edasi.

Raudteejaamades, peamiselt Virumaal, ostetakse endiselt kartuleid edasi, peamiselt küll seemnekartuleid, väikesel määral ka söögikartuleid.

Seemnekartuleist tuuakse kokku kõige rohkem majesteeti, kuna P.-Eestis kasvatatakse teisi sorte vähe. Senini kokkuostetud seemnekartul on tulnud peamiselt Kohtla, Püssi, Rakvere, Jõhvi raudteejaama piirkonnast, kuna mujalt on toodud vähe. Seemnekartulite hinnad püsisid e. n. tasemel.

Elavam kaubandus käib praegu tööstuskartulitega. Sept. lõpul alanud tööga tärglisvabrikud töötavad praegu täie koormisega. Algul tärglisvabrikud maksid põllumeestele kokkutoodud kartuleid 12 s. tärglise-kg, kuid m. n. kartulite suurema nõudmise tagajärjel piiritustööstuste poolt olid tärglisvabrikud sunnitud hinda veidi tõstma — 1—2 s. tärglise-kg-lt. Praegu maksavad tärglistööstused 13 s. tärglise-kg, mille juures põllumehed saavad keskmiselt kartuleist

vastavalt tärglisesisaldusele kr. 2.40—2.80 kv-st.

Piiritusvabrikuid üksikud on juba alustanud piirituse valmistamist, kuna aga peagu kõik vabrikud on kibedasti ametis kartulita-gavarade soetamisega. Piiritusvabrikud maksavad põllumeestele vastavalt kartulisaamisvõimalusile 13—15 s. tärglise-kg ehk kr. 2.50—3.00 kv. Sama hinna juures mõned vabrikud veavad veel kartuleid põllumeestelt kodunt ära.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 9. X 39 noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

1. Söögikartul raudteejaamades kr. 2.60—2.80 kv, Lääne rannas kr. 3.00 kv.

2. Seemnekartul: majasteet kr. 4.20—4.40 kv, eesti kollane kr. 4.20—4.40 kv, varane kollane kr. 4.30—4.70 kv, hintje kr. 4.30—4.70 kv, jorgi hertsog kr. 5.70 kr.

Seemnekartulihind vastavalt 100% eksportkõlbliku valiku eest vastavalt tunnustamisklassile.

3. Tööstuskartul tärglisvabrikuis 13—14 s. tärglise-kg, piiritusvabrikuis 13—15 s. tärglise-kg. Tendents kindel.

AEDVILJATURG. —

Õunte pakkumine on elav, hinnad püsisivad. Kõige rohkem tuuakse praegu müügile vähesääilivaid sügissordiseid õunu, nagu seemnkat jt. Neist nõutakse jaemüügil kuni 40 s. kg, kastiviisi 20 s. kg. Juba on müügil ka tantu roosõuna ja sibulõuna, hinnad keskmise mihusega õuntel kastiviisi 20 s. kg. Talisordiste õunte pakkumine on aga üsna tagasihoidlik, kuna tootjad säilitavad neid talviseks müügiks.

Köögiviljaturul külmade ilmade tõttu väheneb tomatite pakkumine ja nende hind seetõttu on tõusnud. Paremaid tomateist nõutakse praegu kuni 50 s. kg. Müügil on veel viimaseid spinateid ja salateid vabast maast, hinnaga kuni 1 kr. kg.

Aedsaaduste hinnad noteeriti Börsikomitee juures 6. X järgmiselt:

Õunad, eksportikõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt, sügissordised

KALATURG. —

Sügiskuil sagelivalitsevate ebasoodsate ilmadega toimuv kalastus annab paiguti nõrku

VEGETABLE MARKET.

20 s. kg, talisordised 24 s. kg. Tendents elavam.

Sibulad, eksportikõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt, 15 s. kg. Tendents püsiv.

Konservkurgid, eksportikõlblikud, franko ladu Tallinn ca 5 kg neto plekkoosides kr. 2.80.

Jõhvikad, eksportikõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 14 s. kg. Tendents ootav.

Tallinna turul maksusid 9. X jaemüügil:

	s. kg		s. kg
Õunad	10—60	Kaalikas	15
Pirnid	20—60	Peet	15—20
Ploomid	40—80	Porgand	12—20
Pohlad	30—35	Spinat	80
Jõhvikad	25—30	Salat	100
Tomatid	20—50		
Sibulad, vene	20—25		s. tk.
Peakapsas	12	Lillkapsas	10—50
Hapukapsas	20—25	Kurgid, hapend.	4—8

FISH MARKET.

saake, mistõttu turunõuded ei ole küllaldaselt rahuldatud.

M. n. vähenes lõhe-, koha- ja haugisaak, kuna sisevete-kalastus andis veidi rahuldavamalt ahvenat, räabit ja latikat.

Kuigi angerjakalastus on peagu lõpul areneb angerjakaubandus siiski võrdlemisi elavalt, sest kalureil ja kalakauplejail leidub elusangerja tagavaru. Nädala kestel tuli turustamisele elus- kui ka värsket angerjat ca 48 000 kg. Kalureile maksti rannikul rändangerjast 160 s. kg ja paigaangerjast 130—150 s. kg.

Sisjeturukalakaubandus. Vaatamata lõhesaagi vähenemisele püsisid müügihinnad endisel tasemel. Nõudmine värskel nüsaga lõhele oli nõrk, marjaga lõhele aga elavam.

I valiku rändangerjat müüdi 180—200 s. kg, II valiku paigaangerjat kuni 160 s. kg. Tallinna turul nõuti räabisest 50—60 s. kg, Tartus 40—50 s. kg.

Ahvenat oli Tallinnas müügil vähe, hinnaga 30—50 s. kg. Tartus võrdlemisi rahuldavalt 15—30 s. kg.

Räime- ja kilukaubandus. Tallinna lõhe kalastus annab rohkesti räimi, kuid kilu vähe. Tallinna kalasadama kaudu tuli müügile m. n. teispäevast neljapäevani ca 40 000 kg, teisel kolmel päeval kokku ainult ca 10 000 kg, pealeselle veel koormatega ca 10 000 kg. Nõudmine räime järele on väga elav, mistõttu müügihinnas on näha tõusutendentsi.

Kalasadamas maksti kalureile: 2. X 15—16 s. kg, 3. X 8—21 s. kg, 4. ja 5. X 10—15 s. kg, 6. X 13—20 s. kg ja 7. X 12—15 s. kg. Turul jaemüügil püsis hind 15—30 s. kg. Laupäeval suurema nõudmise puhul tõusis müügihind kuni 35 s. kg. Narva lähes räämesaak nõrk. Kalureile maksti 20 s. kg. Narva turul 25—35 s. kg. Tartu kalahallis müügil Tallinna ja Paldiski räim 20—25 s. kg.

Kilusaak üldiselt nõrk. Tallinna kalasadama kaudu tuli müügile vaid üksikuid väikesi koguseid, milledest maksti 36—45 s. kg. Tallinna turul müügihind 45—50 s. kg. Narva lõhe kalureile maksti rannikul 30—35 s. kg ja Saaremaa kalureile maksti vaid 14 s. kg.

Turska müügil rohkesti. Tallinna turule tuli päevas keskmiselt 3000—4000 kg. Kalureile maksti I valiku suuremaid kaladest 7 s. kg, väiksemaid 4—6 s. kg. Turul müügihinnad vastavalt suurusle ja väärtusele 8—15 s. kg. Tursafilee 30—35 s. kg. Kõlmenenud ilmastiku tõttu läheb värsket turska rohkesti maale ja teisisse linnadesse. Tartus nõuti tursast 13—15 s. kg; Narvas 15—18 s. kg. Kalakaubahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 9. X k. a. noteeriti järgmised elus- ja värsketala kokkuostuhinnad:

1. Lõhi, värskel ekspordikõlblik kaal alates 6 kg, a) marjaga — kr. 3.00 kg, b) mäsaga — kr. 2.50 kg.

2. Angerjas, elus ekspordikõlblik, a) rändangerjas alates 400 g kr. 1.65, b) paigaangerjas — kr. 1.40

3. Koha, värskel ekspordikõlblik, a) 1—3 kg — kr. 0.80 kg, b) pikkus 38 sm — 1 kg rask. kr. 0.60 kg.

4. Haug, värskel ekspordikõlblik, a) merehaug — kr. 0.35 kg, b) järvehaug — 0,20 kg, elus (sumpades meres) ekspordikõlblik kr. 0.40—0.45 kg.

Tendents: lõhel, angerjal, kohal — kindel, haugil — rahulik. Hinnad franko rannik.

Tähtsamad kalaliikide turuhinnad s. kg:

	Tallinn 7. X	Tartu 7. X	Narva 7. X
Lõhi, värskel	200—250	—	170—250
" " lõigatult	300—350	—	—
Angerjas, värskel	160—200	200—220	—
Iherus, värskel	135—200	150	150
Siig, värskel	100—120	40—70	—
Koha, värskel	80—120	60—100	—
Haug, värskel	45—60	35—45	50
Ahven, värskel	30—50	15—30	20—30
Latikas, värskel	40—50	20—45	—
Säinas, värskel	—	25—30	—
Särg, värskel	20—25	12—18	30
Linask, värskel	40—50	50—60	50
Räim, värskel	20—30	20—25	25—30
Kilu, värskel	40—50	—	—
Räabis, värskel	50—60	40—50	—
Tursk, värskel	10—15	13—15	15—18
Tursk, värskel, filee	30—35	—	—
Lest, värskel	35—45	—	—
Vimb, värskel	40—45	25—30	—
Silmud	—	—	8 s. tk

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

VILJASAAK SOOMES 1939. A. — FINNISH CROP YIELD IN 1939.

Sept. viljasaakide hinnang Soomes on võrreldes aug. paranenud talirukki, talnisu ja põldheina juures; suvinisu-, odra-, segaviljahinnang on jäänud endiseks, kuna kartuli- ja juurviljahinnang on halvenenud. Võrreldes k. a. sept. hinnangut m. a. lõpliku saagiga on kõigi viljade saagid nõrgemad, arvatud välja kartul. Nisusaaki hinnatakse k. a. 237 milj. kg m. a. 255,6 milj. kg vastu. Vähenemine on seega 18,6 milj. kg ehk 7,3%. Rukkisaak on vähenenud k. a. 33,5 milj. kg ehk 9,1%, ulatudes 335 milj. kg-le. Sõtteraviljade juures on saagi vähenemine suurim odral — 11,3%, segaviljal — 9,4%, kaeral — 5%. Sõtteraviljade kogusaaki hinnatakse k. a. 1001 milj. kg m. a. 1068,8 milj. kg vastu. Seega on k. a. saak 67,8 milj. kg ehk 6,3% väiksem m. a.-st. Kartulisaak on m. a.-st tunduvalt parem. Sept. eelhinnangu järgi on arvatav kartuli kogusaak 1507 milj. kg, m. a. — 1197,9 milj. kg, seega saagi suurenemine 25,8%. Juurviljasaak on vähenenud liikide järgi 12—15%. (Suurim kogusaagi vähenemine esineb põldheina juures. K. a. kogusaak on 3210 milj. kg m. a. 4058,4 milj. kg vastu, seega vähenemine 20,9%.

Halbade ilmastikuolude tõttu on eriti heina- ja ka sõtteraviljasaak keskmisest halvem, mis teravalt riivab Soome karjapida-

mist. AJV-sööda valmistamine heina esimesest lõikusest kui ka ädalast jäi väiksemaks võrreldes m. a. Sügisene karjatamine ädalail on olnud võrdlemisi nõrk vähese ädala järelkasvu tõttu, mis omakorda avaldab mõju lehmade konditsioonile. Kuna lehmade arv Soomes viimasel aastail on pidevalt suurenenud, ei võimalda k. a. söödakogus piimatootmist normaaltasemel. Soovitatakse kõrvaldada haiged ja vähemväärtuslikud veised, kusjuures müüke soovitatakse teha suurema ajavahemiku jooksul, et vältida lihaturu küllastumist. Samuti soovitatakse talvesööda kogust täpsalt hinnata ja kalkuleerida söödatarbe suurust, et määrata kindlaks juba sügisel ületalve peetava karja arv kevadise söödapuuduse vältimiseks. Põhu ja õlgede kasutamise suurendamine aitavat katta osaliselt koresööda puudujääke. Kõrgete toodangute hoidmisest tulevat loobuda, kuna vastasel korral peaks vähendama tunduvalt ka keskmise toodanguga loomade arvu. Valgu puudujääkide katmiseks soovitatakse anda piimalehmile kooritud piima. Eriolist tähelepanu juhitakse sügisel juurviljapealsete ja kõrvalosade kasutamisele, kusjuures koresöödana tuleks kasutada odraõlgi. Jõusöödaküsimuses on kodumaine jõusööt esikohal.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,
30 septembril 1939. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserves:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 803 865,78	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	1 278 038,89
välisraha	7 370 452,06	3. Eritagavarakapital	4 122 856,94
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	708 661,65	4. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
3. Sisaveetäid: — Home Bills:		a) pangatähed liikvel	69 460 745,—
kaubaveetäid	22 632 031,80	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2 835 015,31	valitsuse	9 659 644,75
metsatööstusl.	57 422,14	pankade	14 316 161,89
4. Laenud: — Loans and Advances:		teised	2 897 793,75
valitsusele	—	5. Muud passivad — Other Liabilities	24 804 238,80
teistele *)	19 943 661,94		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable			
Property and Equipment	3 472 498,47		
6. Muud aktivad — Other Assets	33 833 779,20		
	<u>131 437 888,35</u>		<u>131 437 888,35</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 50,16 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 719 707,10
Includes Ekr. 719 707,10 guaranteed by the Government.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LÄTI. Eksporthindade indeksid Lätis. — *Indexes of Latvian Export Prices.*

Võttes eksportkaupade 1936. a. keskmised hinnad 100, saame Läti riikliku statistika-büroo andmeil 1937 ja 1938. a. eksporthin-dade kohta järgmised indeksid:

	1938	1937
saetud puu	151	172
muu puumaterjal	179	143

	1938	1937
vineer	141	144
paber	235	169
lina	145	164
linaseemned	181	128
toornahad	74	189
kummijalanõud	136	118
või	158	161
kalakonservid	163	136

Rahakäive Lätis 1939. a. — *Latvian Monetary Circulation in 1939.*

K. a. kujunes rahakäive Lätis järgmiseks (1000 latti):

	kokku		sellest	
			pangatähti	riigikassatähti metallraha
jaanuar	153 748	77 832	42 453	33 464
veebruar	157 772	80 550	43 702	33 520
märts	166 771	87 672	45 172	39 927
aprill	163 799	89 719	44 685	34 395
mai	165 726	87 322	43 899	34 505
juuni	159 665	82 515	43 892	34 258
juuli	157 408	80 345	42 691	34 372
august	173 738	93 893	46 307	34 533

1938. a. aug. oli raha üldine käive 138,8 milj. lat., millest pangatähti käibib 61,1 milj. lat., riigikassatähti 45,4 milj. lat. ja metallraha 32,2 milj. lat. Seega on aasta jooksul üldine käive suurenenud 35,0 milj. lat., mil-lest pangatähtedele langeb 32,8 milj. lat. ja metallrahale 2,4 milj. lat., kuna riigikassa-tähtede käive on langenud 123 210 lat.

Esialgne saagiarvestus Lätis. — *Preliminary Crop Estimate in Latvia.*

Läti riiklik statistikabüroo avaldas järg-nevad andmed k. a. loodetava keskmise lõi-kuse kohta (kv 1 ha kohta):

	1939	1938
suvinisu	11,50	11,44
kaer	11,61	12,40
oder	11,63	12,34
kaunvili	11,64	11,05
lina	3,44	3,28
kartul	114,09	127,23
ristikhein	15,00	31,98
aasahain	15,56	18,55

Kuna ristikkeina arvatav keskmine lõikus on väiksem m. a. keskmisest lõikusest, vähe-neb tunduvalt ka ristikkeina kogusaak. 1938. a. oli ristikkeina kogusaak 18 201,7 tuh. kv., kuna k. a. hinnatakse ristikkeina kogu-saaki vaid 8 563,2 tuh. kv. Teisalt arvatakse, et ristikkeinasaak k. a. on mihuselt pa-rem kui mullu, eriti Vidzeme ja Kurzeme maakonnas. Samuti väheneb ka heinasaak: k. a. hinnatakse seda 13 985,4 tuh. kv 16 671,9 tuh. kv vastu m. a., kusjuures mihuselt ole-vat heinasaak mullusest tunduvalt parem kõigis maakonnas, eriti aga Kurzemes.

NSVL.

Muudatusi NSVL-u väliskaubandusstruktuuris.

Changes in Structure of U. S. S. R. Foreign Trade.

Rahvusvaheline põllumajandusinstituut avaldas arvulist materjali struktuuriliste muudatuste kohta NSVL-u väliskaubanduses viimase 20 aasta jooksul. Siseturu kasvavate nõudmiste tõttu esineb väljaveoosise pidev vähenemine maa üldtoodangust. Kui enne maailmasõda Vene eksport koosnes $\frac{2}{3}$ põllu-

majandussaadusist, langes neile 1936. a. vaid 20% üldväljaveost, kuna 80% eksporditi mittepõllumajanduslikke saadusi. NSVL-u väliskaubanduse struktuuriliste muudatuste peamiseks põhjuseks on NSVL-u rahvamajan-duse muutumine põllumajanduslikust riigist põllumajanduslikuks-tööstuslikuks riigiks.

Puidueksport NSVL-st 1939 I poolel.

U. S. S. R. Timber Exports in First Half of 1939.

Esialgseil andmeil eksportis NSVL k. a. I m. a. 6,1%-le k. a. Puidueksportidist langes poolel puitu 974 852 m³ 1230 246 m³ vastu saetud materjalele 396 159 m³ 570 366 m³ vastu m. a. I poolel. Seega on NSVL-u osatähtsus puidu üldväljaveost langenud 7,80%-lt

SOOME.

Soome eksporttööstuse olukord raske.

Difficulties of Export Industry in Finland.

Soome puutöösturite keskküning esitas miad olevat tõusnud kolmekordseiks, varem- vastavaile ministreile märgukirja mitmesu- sõlmitud prahilepingud on tühistatud, välja- guste raskuste üle, millised takistavad eks- vedu olevat viimasel ajal piirdunud vaid üksi- porttegevust. Prahirahad ja kindlustuspre- kute saadetistega.

LEEDU.

Linaekspordikomisjon Leedus loomisel.

Foundation of Flax Export Committee in Lithuania.

Valitsuses on kaalumisel kava luua komi- põllutöoministeeriumi, rahaministeeriumi, „Lie- tee linaekspordi otstarbekamaks ja sood- tukis'e" ja lina erakaubanduse esindajaist. samaks korraldamiseks. Komitee koosneks

ROOTSI.

Varustusministeerium Rootsis loomisel.

Sweden Organising Department of Supplies.

Kohtuministeeriumile on tehtud ettepanek banduse reguleerimist, toorainete muretsemist luua uus ministeerium (folkhushallningsde- tööstusele, laevanduse tegevust ning tema partement), kelle ülesandeks oleks korral- kasustamist ja sõjakindlustust. dada rahva toitlustamist sõjaaajal, väliskau- Kava on praegu läbivaatamisel.

ŠVEITS.

Soodustusi seemnekartulite sisseveol Šveitsi.

Facilities for Imports of Seedpotatoes to Switzerland.

Berni liiduvalitsuse otsusega 25. IX s. a. kuni 30. apr., uue korralduse järgi on see on pikendatud ajavahemikku, mille kestel 15. sept. kuni 15. maini. lubatakse vedada sisse seemnekartuleid soo- Peale selle on Berni majandusdeparte- dustatud tingimusil. Senini oli soodustatud mangu määrusega kaotatud seemnekartuli- telt sisseveo erimaks 0.50 fr pro 100 kg. sisseveoks nähtud ette ajavahemik 15. okt.

Varustamine toidainetega Šveitsis. — *Supplies of Food Products in Switzerland.*

Šveitsi põllumeeste keskorganisatsiooni — likuks vedada sisse vajalisel määral looma- Schweizerischer Bauernsekretariat'i — poolt toitu, kuna senini 55% sigade söötainete tar- avaldati neil päevil kokkuvõtte Helveetsia vitusest on kaetud sisseveo teel); 3) tarbi- varustamise kohta toidainetega. Kokkuvõt- mispäim, juust ja lauavõi (osaliselt ka keedu- test nähtub, et šveitsi põllumajandus on suu- (köögi-) või).

teline varustama kogu elanikkonda täielikult Osaliselt katab sisemaine toodang tarvi- järgmistel saadustega: 1) kartulid (vajaliseks tuse järgmistel saaduste alal: 1) leivavili — osutub ainult teataval määral varaste värs- 35—40% tarvitusest; 2) juurvili — kuni 85% kete kartulite ja seemnekartulite sissevedu; 2) looma- ja sealiha (viimase alal võib edas- tarvitusest; 3) munad — umbes 2/3 tarvitu- pidi tekkida puudujääk, kui ei osutu võima- sest; 4) suhkur — 12—15% tarvitusest.